

RGD- 430-1/14/MLM

Gdańsk, dnia grudnia 2014 r.

DECYZJA nr RGD. 35/2014

Na podstawie art. 107 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331, ze zm.) i art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy - w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - nakłada się na przedsiębiorcę Pożyczka Gotówkowa Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie (dawnej: Pomocna Pożyczka Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku) karę pieniężną, płatną do budżetu państwa, w łącznej wysokości 132.710,40 zł (słownie: sto trzydzieści dwa tysiące siedemset dziesięć złotych 40/100), stanowiącej równowartość 32.000 euro, tj. 100 euro, za każdy dzień zwłoki, liczoną za okres 320 dni, tj. od dnia 15 lutego 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r., w wykonaniu decyzji Prezesa Urzędu Nr RGD. 14/2013 z dnia 25 października 2013 r. w zakresie punktów V i IX w związku z punktem XI sentencji tej decyzji, w którym nadano jej rygor natychmiastowej wykonalności.

Uzasadnienie

- [1] Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [zwany również Prezesem Urzędu], w dniu 25 października 2013 r. wydał decyzję nr RGD. 14/2013, w której uznał działania przedsiębiorcy Pomocna Pożyczka Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. W punkcie XI sentencji tej decyzji, na podstawie art. 103 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zmianami), nadano decyzji rygor natychmiastowej wykonalności w odniesieniu do punktów: II, V, IX i X przedmiotowego rozstrzygnięcia.
- [2] Przedsiębiorca, w terminie, złożył odwołanie od ww. decyzji do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, zaskarżając ją w całości. Do dnia wydania niniejszej decyzji odwołanie nie zostało rozpatrzone przez Sąd.
- [3] Mając na uwadze nadany decyzją Nr RGD. 14/2013 z dnia 25 października 2013 r. rygor natychmiastowej wykonalności, Prezes Urzędu w dniu 16 grudnia 2013 r. wszczął postępowanie wyjaśniające mające na celu ustalenie, czy przedsiębiorca wykonał decyzję i zaniechał stosowania orzeczonych praktyk oraz wykonał pozostałe, nałożone na niego zobowiązania.
- W wyniku tego postępowania Prezes Urzędu ustalił, że przedsiębiorca nie wykonał decyzji w zakresie pkt V i IX sentencji decyzji i nie zaniechał stosowania orzeczonych praktyk polegających odpowiednio na:
1. obciążeniu konsumentów nadmiernie wygórowanymi kosztami, tj. zatrzymywaniu przez przedsiębiorcę całej opłaty, o której mowa w § 3 Przedwstępnej Umowy Pożyczek Gotówkowych, w przypadku rozwiązania umowy, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206) - PKT V SENTENCJI DECYZJI,
 2. stosowaniu opłaty, o której mowa w § 3 Przedwstępnej Umowy Pożyczek Gotówkowych, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń

realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zmianami) - PKT IX SENTENCJI DECYZJI.

Ad 1. W przedstawionym Prezesowi Urzędu przy piśmie z dnia 20 marca 2014 r. zmienionym wzorcu umowy pn. Przedwstępna Umowa Pożyczek Gotówkowych przedsiębiorca przewidział, że w przypadku rezygnacji z umowy konsument otrzyma zwrot wniesionej opłaty, w wysokości 1% tej opłaty. W ocenie Prezesa Urzędu, zmiana wzorca w żaden sposób nie zmieniła sytuacji konsumentów, bowiem Spółka Pomocna Pożyczka Sp. z o.o. nadal - wbrew dobrym obyczajom - obciąża ich nadmiernymi kosztami rezygnacji. Ponadto sama opłata ustalana jest jako procent od wysokości wnioskowanej pożyczki, podczas gdy, jeśli klient rezygnuje z wykonania umowy - z różnych przyczyn, w tym mogących również leżeć po stronie przedsiębiorcy - otrzymuje zwrot świadczenia pieniężnego w wysokości 1% wniesionej opłaty, co pozostaje w jaskrawej dysproporcji w uprawnieniach stron kontraktu.

Ad 2. Zdaniem Prezesa Urzędu, uregulowania zawarte w opracowanym przez Spółkę nowym wzorcu umownym nadal nie precyzują, jakie czynności są przez przedsiębiorcę wykonywane i jakie koszty są przez niego ponoszone w związku z przygotowaniem umowy. Spółka w dalszym ciągu stosuje, zakwestionowany przez Prezesa Urzędu w decyzji nr RGD. 14/2013, sposób ustalania wysokości tej opłaty liczonej jako iloczyn wskaźnika procentowego (obecnie 5,90%) i wnioskowanej kwoty kredytu, co nadal różnicuje sytuację konsumentów ubiegających się o kredyt, bowiem za wykonanie tych samych czynności obciążani są oni różnymi kwotami, których wysokości nie pozostają w zależności do rzeczywiście ponoszonych przez przedsiębiorcę kosztów, a określane są w proporcji do kwoty kredytu.

Ponadto, opłata ta obliczana jest w oparciu o wnioskowaną, a nie faktycznie udzieloną kwotę pożyczki, co jak już wykazywano w decyzji nr RGD. 14/2013 powoduje dodatkowe, wymierne i niczym nieuzasadnione obciążenia klientów/konsumentów.

- [4] Prezes Urzędu uznał, że przedsiębiorca nie dostosował się do nakazu, zawartego w decyzji nr RGD. 14/2013 i nie zaniechał stosowania orzeczonych praktyk.
- [5] Dodatkowo w ramach prowadzonego postępowania Prezes Urzędu ustalił również, iż przedsiębiorca dokonał zmiany wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, w zakresie m.in. nazwy oraz adresu siedziby spółki. Obecnie Spółka działa pod nazwą Pożyczka Gotówkowa Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie.
- [6] Mając na uwadze dokonane ustalenia, w dniu 7 sierpnia 2014 r., zostało wszczęte, z urzędu, postępowanie w sprawie nałożenia na przedsiębiorcę Pożyczka Gotówkowa Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie (dawnej: Pomocna Pożyczka Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku), w trybie art. 107 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, kary pieniężnej za niewykonanie decyzji nr RGD. 14/2013 z dnia 25 października 2013 r., w zakresie punktu V i IX w związku z punktem XI sentencji tej decyzji, w którym nadano jej rygor natychmiastowej wykonalności
- [7] W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Pożyczka

Gotówkowa Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie [zwana dalej również Spółką] pismem z dnia 1 września 2014 r. wniosła, m.in. o:

- ✓ przesłuchanie autora decyzji w celu uzyskania informacji nt.:
 - a) *ile zdaniem autora decyzji powinien zwracać przedsiębiorca by spełnić wymogi przedmiotowej decyzji?*
 - b) *W jakim miejscu decyzji zostało to zapisane?*
 - c) *Jaką wysokość opłaty wolno pobierać przedsiębiorcy by odpowiadała ona wartości świadczeń zrealizowanych?*
- ✓ włączeniu do akt sprawy dokumentacji zgromadzonej w ramach postępowania RGD. 405-32/09/10/MLM w zakresie badania 30 banków nt. warunków udzielanych kredytów konsumenckich oraz o aktualizację tych danych i uwzględnienie w badaniu instytucji pozabankowych, w tym SKOK-ów,

albo o:

- ✓ umorzenie postępowania jako wszczętego bez *przyczyny* lub *przedwcześnie*.

W uzasadnieniu wniosku Spółka argumentowała, iż decyzja w pkt V sentencji uznaje za praktykę naruszającą interesy konsumentów zatrzymywanie przez przedsiębiorcę całości opłaty, wniesionej przez konsumenta, w wypadku rozwiązania umowy. Tymczasem, zgodnie z nowymi postanowieniami umownymi przedsiębiorca zwraca klientowi 1% tej opłaty, w sytuacji, gdy konsument rezygnuje z wykonania umowy.

W odniesieniu do nakazu wyrażonego w pkt IX sentencji decyzji, przedsiębiorca wskazał, że dokonał zmiany wysokości opłaty z 6% na 5,9%, tj. dostosował jej wysokość do *aktualnych kosztów przedsiębiorcy (wartości wymienionych w umowie świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty)*. Ponadto podniósł, że wysokość tej opłaty *nie odbiega od powszechnie stosowanych przez inne podmioty z branży finansowej*.

**PREZES URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
USTALIŁ I ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:**

- [8] W dniu 25 października 2013 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję nr RGD. 14/2014, uznającą działania przedsiębiorcy za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów i nakazał zaniechania stosowania tych praktyk i jednocześnie określonym punktom sentencji decyzji m.in. pkt V i IX nadał rygor ich natychmiastowej wykonalności.

**UZASADNIENIE NIEWYKONANIA NAKAZU ZANIECHANIA STOSOWANIA PRAKTYKI, O KTÓREJ MOWA
W PKT V SENTENCJI DECYZJI RGD. 14/2013.**

- [9] Zgodnie z **pkt V** sentencji decyzji na przedsiębiorcę nałożono nakaz natychmiastowego zaniechania stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206), polegającej na obciążeniu konsumentów nadmiernie wygórowanymi kosztami, tj. zatrzymywaniu przez przedsiębiorcę całej opłaty, o której mowa w § 3 Przedwstępnej Umowy Pożyczek Gotówkowych, w wypadku rozwiązania

umowy, co zostało uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W § 3 Przedwstępnej Umowy Pożyczek Gotówkowych (wzorca będącego przedmiotem analizy dokonanej w decyzji RGD. 14/2013) przedsiębiorca ustalił, że umowa przedwstępna staje się zobowiązująca dla Pożyczkodawcy z chwilą wniesienia opłaty w wysokości 6% kwoty wnioskowanej pożyczki. Opłata pobierana była między innymi za: doradztwo, przygotowanie i rozpatrzenie wniosku, ewidencję umowy przedwstępnej, rozpatrzenie i weryfikację zabezpieczeń, opracowanie i przygotowanie oraz doręczenie umowy ostatecznej.

Jak na to wskazuje praktyka Spółki, w każdym wypadku, w którym upłynął termin odstąpienia od umowy, przedsiębiorca zatrzymywał całość opłaty wniesionej przez konsumenta.

Prezes Urzędu, dokonując oceny praktyki przedsiębiorcy uznał m.in., że *fakt odmowy zwrotu całości opłaty wniesionej w momencie zawarcia umowy, lub chociażby jej odpowiedniej części w sytuacji, gdy konsument rezygnuje z wykonania umowy, uznać należy za nadmierne obciążenie kontrahenta przedsiębiorcy/konsumenta kosztami rezygnacji. Pomocna Pożyczka nie rozróżnia przy tym ani przyczyny, ani etapu, na którym nastąpiła rezygnacja, nie wskazuje też na koszty, które w związku z tym konsument rzeczywiście poniósł, stosując zunifikowaną, jednakową dla każdej sytuacji, procentową stawkę opłaty (6% wnioskowanej kwoty pożyczki).*

Potwierdzeniem tej oceny było również przywołane w decyzji stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wyrok z dnia 9 października 2006 r., sygn. akt XVII AmC 101/05). Sąd orzekając o uznaniu postanowienia, stosowanego przez Powszechne Centrum Oddłużeniowo-Kredytowe Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, o treści: *Opłata jest bezzwrotna w przypadku rozwiązania umowy przez Zleceniodawcę lub z jego winy przez Zleceniobiorcę (...), za postanowienie niedozwolone (klauzula nr 975) wskazał, że konsumenci przed podpisaniem umowy muszą mieć możliwość przeanalizowania propozycji złożonej przez oferenta i nie powinni ponieść z tego tytułu opłat bezzwrotnych, ponieważ może mieć to wpływ na swobodę podjęcia decyzji dotyczącej samego podpisania umowy (...). Jednocześnie wysokość opłaty jest uzależniona od wartości zadłużenia (...) mimo, iż stopień trudności związanej z rozpatrzeniem wniosku nie musi wzrastać wyłącznie z powodu wzrostu kwoty zadłużenia. Sąd wskazał, że brak zwrotu opłaty za rozpatrzenie wniosku w sytuacji, gdy konsument może zrezygnować z zawarcia umowy należy więc uznać za rażące naruszenie interesu konsumentów i ukształtowanie ich obowiązków sprzecznie z dobrymi obyczajami odzwierciedlające klauzulę abuzywną wymienioną w art. 385 (1) pkt 12 k.c.*

Zdaniem Prezesa Urzędu działanie przedsiębiorcy prowadziło do zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta, który w momencie zawarcia umowy nie ma świadomości, ani że kwota opłaty nie zostanie zwrócona, ani też, z treści samej umowy, nie wie dokładnie za jakie czynności opłata ta jest pobierana. Wprawdzie w § 3 ust. 2 Spółka wymieniła jakie usługi objęte były tą opłatą lecz posługując się określeniem opłata pobierana jest między innymi przedsiębiorca wskazywał, że wymienione tam elementy są tylko przykładowe, natomiast katalog czynności podlegających

opłacie, stanowiący jej elementy składowe jest otwarty, niedookreślony i może być interpretowany i kształtowany przez przedsiębiorcę w sposób dowolny.

Analizując dalsze działania przedsiębiorcy, po wydaniu przedmiotowej decyzji, Prezes Urzędu doszedł do konkluzji, że w zakresie tej praktyki, nakaz jej zaniechania, objęty rygorem natychmiastowej wykonalności, nie został wykonany.

Zgodnie z § 7.7 obecnie obowiązującej umowy, w wypadku gdy Klient rezygnuje z umowy - w terminie późniejszym niż 14 dni od daty zawarcia umowy - przysługuje mu zwrot 1% wniesionej opłaty. Zgodnie z dalszą treścią postanowienia umownego *Pozostała część opłaty zostanie zarachowana jako opłata za usługę przygotowania i przedstawienia oferty pożyczkowej, doradztwo, przygotowanie i rozpatrzenie wniosku, ewidencję umowy przedwstępnej, rozpatrzenie i weryfikację zabezpieczeń, opracowanie i przygotowanie oraz doręczenie umowy ostatecznej i innych czynności jakie zostały wykonane w związku z przygotowaniem do podpisania umowy ostatecznej i przygotowaniem wypłaty pożyczek.*

Wprawdzie przedsiębiorca przewidział w obecnym wzorcu umowy, iż w sytuacji rezygnacji z umowy konsument otrzyma zwrot wniesionej opłaty, jednak zwrot ten wynosi zaledwie 1% tej opłaty.

Dane nt. wysokości pobieranych opłat oraz wielkości ewentualnego zwrotu, w okresach przed i po zmianie wzorca umownego, zaprezentowano w tabeli poniżej.

Pożyczka gotówkowa minimalna	Kwota pożyczki [zł]	Stan przed zmianą wzorca		Stan po zmianie	
		Opłata 6% od kwoty z kolumny 2 [zł]	Zwrot w wypadku rezygnacji z umowy	Opłata 5,9% od kwoty z kolumny 2 [zł]	Zwrot w wypadku rezygnacji z umowy: 1% kwoty z kolumny 5 [zł]
1	2	3	4	5	6
4 x 5.000	20.000	1.200	Brak zwrotu	1.180	11,80
11 x 5.000	55.000	3.300	Brak zwrotu	3.245	32,45

Przedstawione zestawienie obrazuje, że pomimo zmiany wzorca umownego, przedsiębiorca nadal obciąża konsumentów kosztami rezygnacji i - wbrew dobremu obyczajom - ustalając wielkość zobowiązań konsumentów oblicza je od innej podstawy tj. od wnioskowanej kwoty pożyczki (kolumna 2), odmiennie niż w wypadku powstania po stronie Spółki obowiązku dokonania zwrotu, którego kwota liczona jest od wartości pobranej opłaty (kolumna 5).

Należy wskazać, iż tak ustalone zasady zwrotu opłaty (po upływie ustawowych 14 dni na odstąpienie od umowy), obowiązują również w sytuacji, gdy klient rezygnuje z umowy np. na skutek winy przedsiębiorcy. W takim wypadku ubiegający się o pożyczkę również otrzyma znikomy zwrot uiszczonych środków, podczas gdy przedsiębiorca uprawniony będzie do zachowania 99%, czyli nadal niemal całości opłaty wniesionej przez konsumenta. W ocenie

Prezesa Urzędu dokonana przez Spółkę modyfikacja wzorca i wprowadzenie zasady symbolicznego (1%) zwrotu opłaty w żaden sposób nie niweluje naruszenia w rozpatrywanym zakresie, a zatrzymywanie przez potencjalnego pożyczkodawcę 99% pobranej wcześniej kwoty, nadal spełnia kryterium nadmiernie wygórowanych kosztów rezygnacji z umowy.

Ponadto, przedsiębiorca w dalszym ciągu nie uwzględnia zróżnicowanych sytuacji i okoliczności, powodujących, że dla wielu konsumentów pożyczka staje się niedostępna. Z uwagi np. na brak możliwości przedstawienia wymaganych zabezpieczeń kredytobiorcy często, niezależnie od zawartej umowy przedwstępnej, nie podejmują dalszych działań nakierowanych na uzyskanie kredytu. Co prawda opłata służy do pokrycia kosztów związanych z udzieleniem pożyczki, ale są one ponoszone na różnych etapach i obejmują czynności, które często nie są wykonywane na rzecz tych konsumentów, którzy, pomimo wniesienia opłaty, już we wczesnej fazie kontaktowej rezygnują z umowy. Nie są to sytuacje odosobnione i stanowią raczej regułę, niż wyjątek w działalności Spółki, bowiem w 2012 r. ok. 90% klientów przedsiębiorcy stanowiły osoby, które podpisały umowy przedwstępne, wpłaciły pieniądze, ale nie uzyskały pożyczki (por. decyzja Prezesa UOKiK Nr RGD. 14/2013 z dnia 25 października 2013 r., str. 12 -13). W takich wypadkach przedsiębiorca nie tylko nie ponosi kosztów związanych z *rozpatrzeniem i weryfikacją zabezpieczeń*, ale również z *opracowaniem i przygotowaniem oraz dostarczeniem umowy ostatecznej i innych czynności jakie zostały wykonane w związku z przygotowaniem do podpisania umowy ostatecznej i przygotowaniem wypłaty pożyczek*. Obciążanie więc tych konsumentów, którzy po upływie 14 dni od daty podpisania umowy przedwstępnej rezygnują z dalszego ubiegania się o pożyczkę, kosztami czynności, które na ich rzecz nigdy nie były, ani nie będą wykonywane, nie tylko nie znajduje żadnego uzasadnienia, ale stanowi o uciążliwości i nadmiernych kosztach ponoszonych przez konsumentów w związku z rozwiązaniem umowy, spowodowanym nieuzyskaniem pożyczki.

W trakcie prowadzonego postępowania Spółka nie przedstawiła ani kalkulacji, ani zestawienia kosztów, które obrazowałyby i uzasadniałyby w jakikolwiek sposób wysokość rzeczywistych wydatków ponoszonych w związku z rozwiązaniem umowy.

Co więcej, przedsiębiorca nadal nie informuje rzetelnie konsumentów, jakie usługi obejmuje przedmiotowa opłata wskazując, że (oprócz wymienionych) służy ona również do pokrycia kosztów (...) **innych czynności**, już nie wskazanych i nie nazwanych w umowie.

Reasumując, należy uznać, że przedsiębiorca pomimo podjęcia działań, mających w istocie charakter pozorny (wprowadzenie symbolicznego zwrotu opłaty w wysokości 1% tej opłaty), nie zaniechał stosowania praktyki naruszającej interesy konsumentów, o której mowa w pkt V sentencji decyzji nr RGD. 14/2013.

UZASADNIENIE NIEWYKONANIA NAKAZU ZANIECHANIA STOSOWANIA PRAKTYKI, O KTÓREJ MOWA W PKT IX SENTENCJI DECYZJI RGD. 14/2013.

[10] Zgodnie z pkt IX sentencji decyzji RGD. 14/2013 Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24

ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania przedsiębiorcy polegające na stosowaniu opłaty, o której mowa w § 3 Przedwstępnej Umowy Pożyczek Gotówkowych, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zmianami) i nakazał zaniechania stosowania tej praktyki, obejmując jednocześnie ten nakaz rygorem natychmiastowej wykonalności.

W przedmiotowej decyzji Prezes Urzędu stwierdził, że *opłata ustalona w wysokości zależnej do wysokości pożyczki nie odzwierciedla rzeczywistych kosztów przygotowania umowy, gdyż przedsiębiorca posługuje się gotowym wzorcem, do którego wpisuje jedynie dane konsumenta, kwotę kredytu itd. Stąd też uzależnianie wysokości przedmiotowej opłaty od kwoty pożyczki powoduje, że nie odzwierciedla ona kosztów faktycznie ponoszonych przez Przedsiębiorcę w związku z przygotowaniem umowy.*

Zadaniem Prezesa Urzędu obciążanie konsumentów różną kwotą za praktycznie te same czynności, wykonywane na ich rzecz, narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń, a tym samym i normę dobrych obyczajów. Podkreślić należy, że konsument, który pierwotnie wnioskował o kredyt w wyższej kwocie, niż faktycznie otrzymany, uiści tytułem pobranej opłaty kwotę wyższą, niż klient który otrzymuje kredyt w kwocie wnioskowanej (...).

Prezes Urzędu ustalił, że pomimo nadanego rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji, Spółka nie zaniechała stosowania przedmiotowej praktyki. Przedsiębiorca bowiem nadal ustala należność z tytułu tej opłaty, w oparciu o wnioskowaną, a nie faktycznie udzieloną kwotę pożyczki, co jak już wykazywano w decyzji nr RGD. 14/2013 powoduje wymierne i niczym nieuzasadnione obciążenia klientów/konsumentów.

Opracowany przez Spółkę nowy wzorzec umowy nie wskazuje też jednoznacznie, jakiego rodzaju czynności są przez przedsiębiorcę wykonywane w sposób uzasadniający pobranie wyższej opłaty, ze względu na wyższą kwotę wnioskowanej pożyczki. Z praktyki przedsiębiorcy wynika, że klienci, którzy wnioskuje o pożyczkę w wyższej kwocie, pomimo wykonywania identycznych czynności przez pożyczkodawcę, płacą więcej niż ci, którzy wnioskuje o pożyczkę w niższej kwocie. Przedsiębiorca w żaden sposób nie uzasadnił konieczności takiego różnicowania. Jedynym działaniem Spółki było obniżenie kwoty opłaty z 6% do 5,90%, co jest działaniem niewystarczającym dla uznania zaniechania stosowania praktyki i wykonania pkt IX decyzji RGD. 14/2013, objętego rygorem natychmiastowym.

[11] Ustosunkowując się do pisma Spółki z dnia 1 września 2014 r. oraz wniosku o:

1. przesłuchanie autora decyzji w celu uzyskania informacji nt.:
 - ✓ *ile zdaniem autora decyzji powinien zwracać przedsiębiorca by spełnić wymogi przedmiotowej decyzji?*
 - ✓ *W jakim miejscu decyzji zostało to zapisane?*
 - ✓ *Jaką wysokość opłaty wolno pobierać przedsiębiorcy by odpowiadała ona wartości świadczeń zrealizowanych?*
2. włączenie do akt sprawy dokumentacji zgromadzonej w ramach postępowania RGD. 405-32/09/10/MLM w zakresie badania 30 banków nt. warunków udzielanych kredytów konsumenckich oraz o aktualizację tych

danych i uwzględnienie w badaniu instytucji pozabankowych w tym SKOK-ów.

albo o:

3. umorzenie postępowania jako wszczętego bez *przyczyny* lub *przedwcześnie*, stwierdzić należy, iż tak artykułowane żądanie przedsiębiorcy nie może zostać uwzględnione i nie może mieć wpływu na podjęte rozstrzygnięcie.

Po *pierwsze* dlatego, iż w decyzji nr RGD. 14/2013, Prezes Urzędu uznając, że przedsiębiorca stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, szczegółowo uzasadnił taką ocenę działań Spółki, wskazując wyraźnie na przesłanki, na których oparł się formułując swoje stanowisko. Co do zasady - jak również przyznaje sam przedsiębiorca - kwestionowana opłata służyć winna pokryciu kosztów obsługi klienta (ponoszonych w związku z przygotowaniem i przedstawieniem oferty pożyczkowej, doradztwem, przygotowaniem i rozpatrzeniem wniosku, ewidencją umowy przedwstępnej, rozpatrzeniem i weryfikacją zabezpieczeń, opracowaniem i przygotowaniem oraz doręczeniem umowy ostatecznej), a nie stanowić istotne, czy główne źródło przychodów pożyczkodawcy. W związku z tym opłata ta winna być oparta na rzeczywistych wydatkach, przy uwzględnieniu indywidualnych sytuacji występujących w relacjach z konsumentami, lub ich grupami (wyodrębnionymi przy wykorzystaniu wspólnego i jednolitego dla nich kryterium) i zastosowaniu ekonomicznie wiarygodnej metody alokacji kosztów. Tymczasem, w odniesieniu do nakazu wyrażonego w pkt IX sentencji decyzji, przedsiębiorca wskazał jedynie, że dokonał zmiany wysokości opłaty z 6% na 5,9%, tj. dostosował jej wysokość do *aktualnych kosztów przedsiębiorcy (wartości wymienionych w umowie świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty)*, nie przedstawił jednak żadnej kalkulacji, czy innego dowodu potwierdzającego takie stanowisko. Jeśli więc hipotetycznie przyjąć, że przedsiębiorca ustala opłatę wyliczając jej wysokość z uwzględnieniem rzeczywistych kosztów, ponoszonych na różnych etapach wykonania umowy, to nie powinien on mieć żadnych trudności w realizacji nakazu zaniechania praktyki orzeczonej w pkt V sentencji decyzji nr RGD. 14/2013 i rozliczania się, w wypadku rezygnacji z wykonania umowy przez konsumenta. Stąd też całkowicie uprawniona jest ocena, że kwestie podniesione w punkcie 1 wniosku przedsiębiorcy powinien on rozwiązać samodzielnie, opierając się na rzetelnie prowadzonej ewidencji kosztów, ich poprawnie i sprawdzalnie przeprowadzonej analizie, przy uwzględnieniu czynników indywidualizujących i różnicujących sytuacje konsumentów.

Po *wtóre*, wniosek przedsiębiorcy w istocie swej zmierza do opowiedzenia się przez Prezesa UOKiK za rozstrzygnięciem o charakterze regulacyjnym, władczym, podjętym z pozycji imperium. Tymczasem żaden z przepisów prawa nie przyznaje organowi antymonopolowemu uprawnień regulatora rynków *sensu stricto* w zakresie określania, czy w jakikolwiek inny sposób ustalania wysokości opłat, stawek i prowizji stosowanych przez przedsiębiorców. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów reguluje bowiem m.in. zasady ochrony - podejmowanej w interesie publicznym - i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów. Działania podejmowane przez Prezesa Urzędu mają na celu eliminację niekorzystnych zjawisk na rynku, w tym zapewnienie konsumentom równowagi kontraktowej w relacjach z przedsiębiorcami i ochronę ich interesów ekonomicznych i prawnych, z tym,

że uprawnienia te nie rozciągają się na możliwość arbitralnego ukształtowania stosunków obowiązujących w obrocie konsumenckim, co jednak nie wyłącza kompetencji do ich oceny w kontekście m.in. ekwiwalentności świadczeń, uciążliwości warunków współpracy, zgodności zachowań rynkowych z obowiązującym prawem lub dobrymi obyczajami.

Po trzecie, odnosząc się do argumentu podniesionego przez Spółkę, że wysokość przedmiotowej opłaty *nie odbiega od powszechnie stosowanych przez inne podmioty z branży finansowej*, czego dowodem miały być dane zebrane w trakcie innego postępowania, o sygnaturze akt RGD. 405-32/09/10/MLM, wskazać należy, że materiał ten nie może stanowić podstawy do dokonywania jakichkolwiek porównań, w ramach przedmiotowego postępowania, gdyż dotyczy on innego stanu prawnego. Przedmiotowe dane zgromadzone były w związku z poprzednio obowiązującą ustawą o kredycie konsumenckim (ustawą z dnia 20 lipca 2001r. Dz.U. Nr 100, poz. 1081, z późniejszymi zmianami), przepisy której określały wartość progową sumy wszelkich opłat, kosztów i prowizji, w wysokości 5% (art. 7 a tej ustawy).

Wskazać także należy, na istotną różnicę, której przedsiębiorca zdaje się nie dostrzegać, a przynajmniej w żaden sposób nie odnosi się do niej. Praktyki Spółki nie sposób odnieść komparatywnie do wybranych aspektów działalności innych podmiotów udzielających pożyczek, kredytów lub pośredniczących przy zawieraniu transakcji na rynku. Co prawda, np. banki czy pośrednicy finansowi albo pośrednicy w handlu nieruchomościami pobierają opłaty, jednak podstawą ich wynagrodzenia jest wartość rzeczywiście wykonanej usługi, a nie - tak, jak to ma miejsce w wypadku Spółki - wartość wnioskowanej pożyczki, której w większości wypadków ubiegający się o nią nie uzyskuje, albo otrzymuje w niższej, niż wnioskowana wysokości.

Co więcej, moment wniesienia/poboru opłaty wywołuje zgoła odmienne skutki dla kontrahentów/konsumentów, bowiem, podczas gdy banki lub pośrednicy zainteresowani są realizacją kontraktu, gdyż ich wynagrodzenie zależy od jego wykonania, Spółka - wręcz przeciwnie - po wpłynięciu opłaty na konto nie przejawia już determinacji w dążeniu do sfinalizowania umowy i udzielenia pożyczki. Wyprzedzający je, a wymagany przez pożyczkodawcę, moment wniesienia opłaty, w odróżnieniu od innych instytucji sektora finansowego, nie tylko zapewnia Spółce określone przychody, ale przy braku ryzyka, wręcz implikuje brak dalszego zainteresowania kontynuowaniem współpracy, na co wskazują dane dot. ilości zawartych umów i udzielonych pożyczek prezentowane w decyzjach Prezesa Urzędu nr RGD. 6/2011 i RGD. 14/2013. Z zestawień tych wynika, że mniej niż 10% umów jest zrealizowanych, podczas gdy przeciętnie ponad dziewięćdziesięciu na stu klientom (90%), pomimo wniesienia przez nich opłaty (zapłata wynagrodzenia „z góry”) pożyczka nie została udzielona, a cała opłata opłacona przez konsumenta została zachowana przez przedsiębiorcę. W tej sytuacji klienci/konsumenci nie uzyskują ze strony Spółki ani świadczenia (pożyczki), ani zwrotu wpłaconych środków.

Wskazane wyżej okoliczności przesądzają o braku merytorycznych i metodologicznych możliwości zastosowania kryterium porównawczego w przedmiocie wysokości opłat pobieranych przez Spółkę Pożyczka Gotówkowa i innych przedsiębiorców z sektora bankowego lub pośredników.

Jedynie na marginesie wyżej poczynionych rozważań Prezes Urzędu skłania się ku ocenie, że jeżeli, po uprzednim wniesieniu opłaty, mniej niż 10% klientów ubiegających się o pożyczkę w rezultacie ją otrzymuje, to nie można w

uzasadniony sposób twierdzić, że podstawowym przedmiotem działania Spółki jest udzielanie kredytu konsumenckiego, a raczej należałoby skonkludować, że - co najwyżej - przedmiot ten sprowadza się do działań marketingowych i przedstawiania klientom oferty pożyczki. Za same jednak czynności nie powinno przysługiwać wynagrodzenie, bowiem koszty oferowania usług związane są z ryzykiem prowadzenia działalności i nie powinny być one przerzucane na konsumentów. Koszty te przedsiębiorca ponosi niezależnie od tego czy i ilu klientów wykaże zainteresowanie lub nabędzie produkt (skorzysta z usługi).

- [12] Artykuł 107 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji [...] stanowi, że Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorców, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 10.000 euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji wydanych na podstawie art. 10, art. 12 ust. 1, art. 19 ust. 1, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2 i 4, art. 26, art. 28 ust. 1 oraz art. 89 ust. 1 i 3, postanowień wydanych na podstawie art. 66 ust. 1 lub wyroków sądowych w sprawach z zakresu praktyk ograniczających konkurencję, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz koncentracji; karę pieniężną nakłada się licząc od daty wskazanej w decyzji. Jednocześnie w myśl art. 5 tej ustawy wartość euro podlega przeliczeniu na złote według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez NBP w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary. Zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdza, iż przedsiębiorca nie wykonał wszystkich punktów sentencji decyzji Prezesa Urzędu nr RGD. 14/2013, objętych rygorem natychmiastowej wykonalności. Decyzja Prezesa Urzędu nr RGD. 14/2013 została wydana w dniu 25 października 2013 r. i doręczona przedsiębiorcy w dniu 29 października 2013 r. Pomimo, że Spółka, w terminie, wniosła odwołanie od przedmiotowej decyzji do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, to jednak - z uwagi na rygor natychmiastowej wykonalności decyzji, zawarty w pkt XI jej sentencji, przedsiębiorca był zobligowany do zaniechania praktyk określonych m.in. w pkt V i pkt IX orzeczenia Prezesa Urzędu, czego nie uczynił. Przyjmując, że okres niemal dwóch miesięcy, od daty otrzymania decyzji, jest wystarczający na podjęcie działań zmierzających do wykonania orzeczonego nakazu, Prezes Urzędu w dniu 16 grudnia 2013 r. wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu ustalenie, czy przedsiębiorca wykonał przedmiotową decyzję w całości. W trakcie tego postępowania w dniu 17 lipca 2014 r. Prezes Urzędu otrzymał wzorce umowne, stosowane przez przedsiębiorcę, a obowiązujące od dnia 15 lutego 2014 r. Analiza postanowień zawartych w ww. wzorcach wykazała, że przedsiębiorca nie dostosował się do przedmiotowej decyzji i nie zrealizował nakazów zaniechania stosowania praktyk określonych w pkt V i pkt IX jej sentencji, objętych rygorem natychmiastowej wykonalności.

Kary pieniężne, o których mowa w art. 107 uokik są podstawowym środkiem egzekucji decyzji Prezesa Urzędu. Z treści art. 107 uokik wynika, że o zastosowaniu sankcji i jej wysokości decyduje, w przypadku zwłoki w wykonaniu decyzji, Prezes Urzędu.

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu uznał, iż kara z tytułu niewykonania decyzji winna być naliczona od dnia 15 lutego 2014 r. tj. od dnia

wprowadzenia nowych, zmienionych wzorców umownych, które potwierdzają fakt niewykonania nakazu zaniechania praktyk, do dnia 31 grudnia 2014r., tj. do dnia wydania niniejszej decyzji. +

Biorąc pod uwagę treść art. 107 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu uznał, iż okres zwłoki w wykonaniu decyzji nr RGD. 14/2013 wynosi 320 dni.

Zgodnie z tabelą A kursów średnich walut obcych według NBP, ostatni zarejestrowany w 2013 r. kurs euro wyniósł 4,1472 zł, stąd maksymalny wymiar kary, o której mowa w art. 107 ww. ustawy, w niniejszej sprawie, wynosi:

$10.000 \text{ euro} \times 4,1472 \text{ zł} \times 320 \text{ dni} = 13.271.040 \text{ zł}$

Mając na uwadze udowodnioną okoliczność niewykonania przez Spółkę decyzji nr RGD. 14/2013 Prezes Urzędu postanowił nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość 100 euro (słownie: sto euro), za każdy dzień zwłoki, co stanowi odpowiednio kwotę 132.710,40 zł (słownie: sto trzydzieści dwa tysiące siedemset dziesięć złotych 40/100)

$100 \text{ euro} \times 4,1472 \text{ zł} \times 320 \text{ dni} = 132.710,40 \text{ zł}$

Prezes Urzędu wymierzając karę w przedmiotowej wysokości uwzględnił stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, którym jest niewykonanie przez Spółkę nakazu zaniechania stosowania praktyk naruszających interesy konsumentów, a także wagę tych naruszeń, które świadczą o znacznych uciążliwościach dla konsumentów. Ustalenie opłaty, która nie odzwierciedla kosztów rzeczywiście ponoszonych na rzecz konsumenta jest działaniem sprzecznym z dobrym obyczajem. Natomiast obciążanie konsumentów nadmiernymi kosztami rezygnacji prowadzi do poniesienia wymiernych strat i zubożenia konsumenta/klienta Spółki.

Jednocześnie, przy miarkowaniu kary jako okoliczności obciążające wzięto pod uwagę, iż:

- skutkami niewykonania przez Spółkę decyzji Prezesa Urzędu nr RGD. 14/2013 mogą być dotknięci jej klienci/ obecni i przyszli pożyczkobiorcy,
- kara nakładana na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianego zachowania. Spółka, jako podmiot o wieloletnim doświadczeniu w prowadzeniu działalności gospodarczej, powinna mieć świadomość, że sposób jej postępowania może godzić w interesy słabszych uczestników rynku, jakimi są konsumenci. Od profesjonalisty, można i należy oczekiwać, iż wobec swoich klientów, zastosuje uczciwe zasady działalności.

Przy miarkowaniu kary wzięto także pod uwagę okoliczności łagodzące, a mianowicie fakt, iż Spółka, chociaż w stopniu niewystarczającym, podjęła jednak działania zmierzające do zmiany swoich praktyk oraz, że w zakresie pozostałych uchybień i nakazów, decyzja nr RGD. 14/2013, objętych rygiem natychmiastowej wykonalności, została wykonana.

Ustalona kara, w wysokości 132.710,40 zł, wynosi jednocześnie 1% jej wymiaru maksymalnego, określonego w art. 107 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Określając ostateczną wysokość kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę zarówno kryteria wskazane w art. 111 ww. ustawy, jak również uznał, iż winna ona spełniać przede wszystkim funkcję prewencyjną (dyscyplinującą przedsiębiorcę). Jednocześnie miarkując wysokość kary organ antymonopolowy wziął pod uwagę także i sytuację ekonomiczną

przedsiębiorcy, w szczególności wysokość przychodów uzyskanych za rok 2013. Zgodnie z zeznaniem CIT - 8 przedsiębiorca uzyskał przychód na poziomie ... zł. Natomiast dochód w wysokości ... zł. Wprawdzie przedsiębiorca wskazał, że wartości te są wstępne gdyż będą korygowane po zakończeniu badania sprawozdania finansowego jednak wielkości te służą jedynie do oszacowania ciężaru kary i nie stanowią podstawy jej wyliczenia. Ustalona kara stanowi mniej niż ...% przychodów przedsiębiorcy oraz ok.... % uzyskanych dochodów. Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.

Pouczenia:

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie:

NBP O/O WARSZAWA 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 101), od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Roman Jarzabek
Dyrektor Delegatury UOKiK w Gdańsku